

Hallintosääntöön tehtävät muutokset – TE24

7.2.2024

Ohjelma 7.2.2024

10.00 – 11.00 Hallintosääntöön tehtävät muutokset, Tarja Krakau, Kuntaliitto

11–11.30 Viranomaistehtävät Järjestämislain ja Kotolain mukaan, Kari Pikkarainen ja Katja Vähäpesola, Uudenmaan ELYn oikeudellinen yksikkö

Aikaa jätetään myös kysymysten käsittelylle

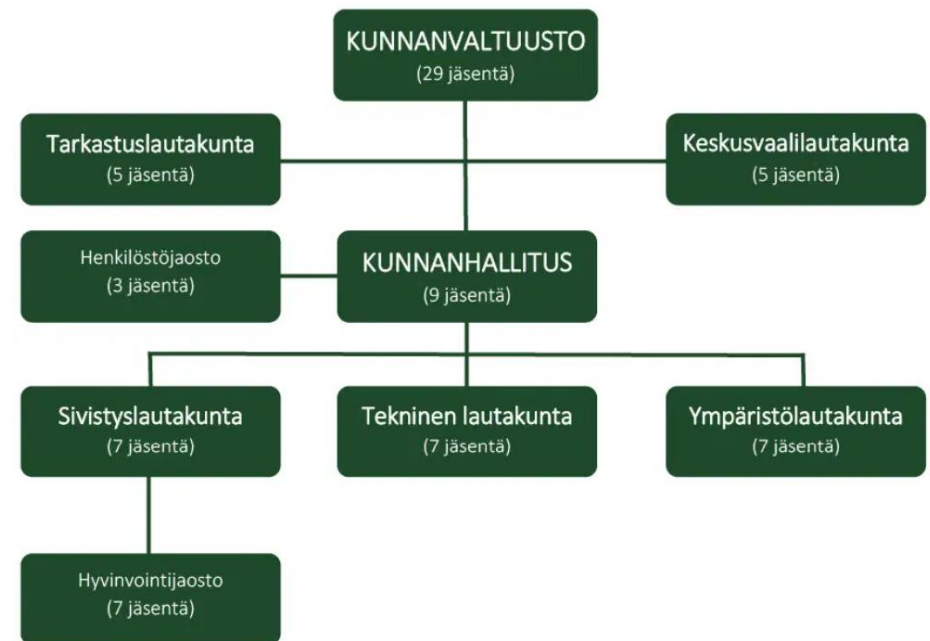
Vuoden 2024 loppuun mennessä tehtäviä hallinnollisia toimenpiteitä

Tehtävä	Kuka tekee?	Huomioitavaa
Yhteisen toimielimen perustamistoimet, delegointien pohtinen → hallintosääntö-muutosten tekeminen	Vastuukunta	Huomioon valmisteluissa sekä KH:n ja KV:n kokousmenettelyyn kuluva aika
KL 54 §:n mukaisten sopimusten valmistelu ja tekeminen → vaikutukset hallintosääntöön	Vastuukunta/ yhteinen toimielin Työllisyysalueen kunta, jolle toimivaltaa siirretään	Mahdollisimman pian, koska sopimuksilla vaikutuksia mahdollisuuksiin, että valtiolta siirtyvää henkilöstöä voisi siirtyä suoraan ao. kuntaan
Mahdollisten muutosten tekeminen yhteistoimintasopimukseen - tarpeellista ainakin perälautamenet- telyssä olevien kuntien kohdalla	Vastuukunnat ja kunnat, joita muutokset koskevat	• Jos tehdään muutoksia sopimusosapuoliin tai tehdään isoja muutoksia sopimukseen, vastuukunnan ilmoitettava myös TEMiin. • Suositeltavaa tehdä toukokuun loppuun/ alkusyksyyn mennessä (lähinnä, jotta jää aikaa tehdä sopimusmuutoksista heijastuvia muutostarpeita esim. hallintosääntöön)
Palvelusuunnitelmien tarkentaminen ja täsmentäminen, jos tarpeen	Vastuukunta Kunnat, joita koskee	Vuoden 2024 aikana
Tarkistettava, onko em. muutoksilla vaikutuksia hallintosääntöön ja tehtävä mahdolliset muutokset siihen	Vastuukunta Kunnat, joita muutokset koskevat	Loppuvuodesta 2024
Kunnan omaa henkilöstöä koskevien muutos ³ neuvottelujen / YT-neuvottelujen käyminen	Kaikki kunnat, joissa henkilöstön asemaan (esim. työtilat, työehdot) on tulossa muutoksia	Neuvoteltava heti, kun muutokset ovat tiedossa HUOM! KT neuvoo näissä

Mitä hallintosäännössä tulee määritellä?

Kunnan hallinto järjestetään hallintosäännöllä

- Hallintosäännössä – tarpeelliset määräykset kunnan (ja kuntayhtymän) **luottamushenkilötoimielimistä**
 - Kunnan toimielimet (KL 30 §):
 - valtuusto
 - kunnanhallitus + jaostot
 - tarkastusltk + jaostot
 - lautakunnat / valiokunnat + jaostot
 - johtokunnat + jaostot
 - toimikunnat
 - Vaikuttamistoimielimet (nuoriso-, vammais- ja vanhusneuvostot) eivät ole KL 30 §:n mukaisia toimielimiä; toimivaltaa ei voida siirtää näille
 - Valtuustoryhmä ei ole kunnan toimielin!
- Kunnan organisaatio voi jakautua esim. kunnanhallituksen ja lautakuntien **toimialoihin**
- Hallintosäännössä tarpeelliset määräykset **henkilöstöorganisaatiosta** kuten siitä, minkälaisia osastoja ja muita yksiköitä kunnan organisaatiossa on ja kuka viranhaltijoista niitä johtaa
- Hallintosäännön ohella muita kunnan toiminnan keskeisiä ohjausvälineitä ovat **kuntastrategia**, talousarvio ja taloussuunnitelma.

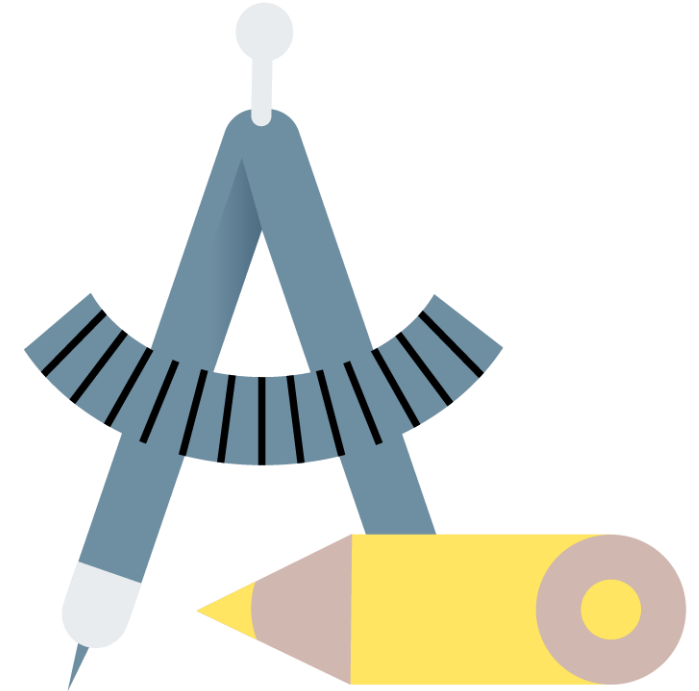

Hallintosääntö kunnan hallinnon ja toiminnan ohjausvälineenä

- Lainsäädännön ohella kunnan (ja kuntayhtymän) hallinto ja toiminta järjestetään **hallintosäännöllä** (aik. johtosääntö, toimintasääntö, työjärjestys ...)
- Jokaisessa kunnassa (ja kuntayhtymässä) on oltava hallintosääntö, jonka sisällön määrittelee kuntalain (410/2015) 90 §: listaus asioista, joista ainakin on annettava **tarpeelliset määräykset**, joita ovat ainakin
 - 1) Hallinnon ja toiminnan järjestämistä koskevat määräykset,
 - 2) päätöksenteko- ja hallintomenettelyä koskevat määräykset sekä
 - 3) valtuuston toimintaa koskevat määräykset
- Kuntalain listaus ei ole tyhjentävä, hallintosääntöön voidaan ottaa määräyksiä muistakin asioista
- Hallintosäännössä annetaan kaikki määräykset, joita hallinnon järjestämisessä ja päätöksenteossa tarvitaan
- Hallintosäännön määräysten sisältö on pitkälti valtuuston harkinnassa. Määräys ei kuitenkaan saa olla lainvastainen.

1) Määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämiseen liittyvistä asioista

- a) toimielimistä ja johtamisesta;
- b) kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä;
- c) henkilöstöorganisaatiosta;
- d) taloudenhoidosta;
- e) hallinnon ja talouden tarkastuksesta;
- f) sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta ja sopimusten hallinnasta

2) Määräykset päätöksenteko- ja hallintomenettelystä

- a) toimivallan siirtämisestä;
- b) toimielinten kokoontumisesta;
- c) varajäsenten kutsumisesta;
- d) toimielimen puheenjohtajan tehtävistä;
- e) kokouksen tilapäisestä puheenjohtajasta;
- f) kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan tai pormestarin läsnäolosta ja puheoikeudesta muiden toimielinten kokouksissa;
- g) muiden kuin jäsenten läsnäolosta ja puheoikeudesta toimielinten kokouksissa;
- h) toimielinten päätöksentekotavoista sekä siitä, miten kunta huolehtii, että sähköiseen kokoukseen ja sähköiseen päätöksentekomenettelyyn osallistumiseen tarvittavat tekniset välineet ja yhteydet ovat käytettävissä;
- i) esittelystä;
- j) pöytäkirjan laatimisesta, tarkastamisesta ja tiedoksi antamisesta;
- k) asiakirjojen allekirjoittamisesta;
- l) tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestämisestä; (21.5.2021/419)
- m) asiakirjoista tai tiedon antamisesta perittävistä maksuista;
- n) 23 §:ssä tarkoitetun aloitteen käsittelystä ja aloitteen tekijälle annettavista tiedoista;
- o) viestinnän periaatteista;
- p) menettelystä otettaessa asia ylemmän toimielimen käsiteltäväksi;

3) Valtuuston toimintaa koskevat määräykset

- a) valtuuston kokousmenettelystä;
- b) varavaltuutetun kutsumisesta valtuutetun tilalle;
- c) valtuutetun aloitteen käsittelystä;
- d) valtuutettujen valtuustotyöskentelyä varten muodostamista valtuustoryhmistä;
- e) kokouksiin osallistumisesta ja kokouskutsun lähettämisestä sähköisesti;
- f) valtuutettujen puheenvuorojen pituudesta yksittäisissä asioissa, jos ne ovat tarpeen kokouksen kulun turvaamiseksi.

Hallintosääntö ohjauksen väline

- **Valtuusto päättää hallintosäännöstä ja sen muutoksista**
- Hallintosäännön määräykset koskevat:
 - Hallinnon ja toiminnan järjestämistä - **DELEGOINNIT!**
 - Päätöksenteko- ja hallintomenettelyä
 - Valtuuston toimintaa (aiemmin valtuuston työjärjestys)
 - Kielellisten oikeuksien toteutumisen turvaamista

Kuntaliiton hallintosääntömalli

I OSA

HALLINNON JA TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

1 Luku: Kunnan johtaminen

2 luku: Toimielinorganisaatio

3 luku: Vaikuttamistoimielimet

4 luku: Henkilöstöorganisaatio

5 Luku: Konserniohjaus ja sopimusten hallinta

6 Luku: Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako

7 Luku: Toimivalta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa

8 Luku: Toimivalta henkilöstöasioissa

9 Luku: Tiedonhallinnan ja asiakirjahallinnon järjestäminen

Kaksikieliset kunnat

10 Luku: Kielelliset oikeudet

II OSA

TALOUS

11 Luku: Taloudenhoito

III OSA¹¹

VALVONTA

12 Luku: Ulkoinen valvonta

13 Luku: Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

14 Luku: Varautuminen ja valmiussuunnittelu

IV OSA

VALTUUSTO

15 Luku: Valtuuston toiminta

16 Luku: Valtuuston kokoukset

17 Luku: Enemmistövaali ja suhteellinen vaali

18 Luku: Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus

V OSA

PÄÄTÖKSENTEKO- JA HALLINTOMENETTELY MUISSA TOIMIELIMISSÄ KUIN VALTUUSTOSSA

19 Luku: Kokousmenettely

20 Luku: Muut määräykset

VI OSA

LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TALOUDELLISTEN ETUUKSIEN PERUSTEET

21 Luku: Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet

Toimeenpanon käsikirjasta

Työllisyysasioiden huomioiminen kuntien hallintosäännössä ja talousarviossa

- Kunnan hallintosäännössä määrätään kunnan eri viranomaisten toimivallan jaosta ja tehtävistä. Päätösvallan osalta kysymys on kunnan hoidettavaksi lain mukaan tai muuten kuuluvista asioista, joissa kunnassa tehdään tai edellytetään tehtäväksi päätöksiä. Hallintosäännössä määritellään myös kunnan toimielin- ja henkilöstöorganisaatio. Kuntien organisaatiot vaihtelevat ja siksi kussakin kunnassa on ainakin osittain oman näköisensä hallintosääntö.
- Kunnan tulee ottaa työvoimapalveluihin liittyvät tehtävät ja henkilöstö huomioon hallintosäännössä. Lähinnä kysymys on siitä, **mille toimialalle ja esimerkiksi minkä lauta- tai valiokunnan alaisuuteen tehtävät ja niitä suorittava henkilöstö sijoittuu.**
- Kunnissa on jo nyt työllisyyteen liittyviä tehtäviä, jotka kuuluvat toimielimen tai viranhaltijan ratkaisovaltaan. Nämä tehtävät on sijoitettu jollekin toimialalle/lautakunnan alaisuuteen tai jonkin viranhaltijan ratkaistavaksi. **Luontevaa olisi, että näihin tehtäviin hallintosääntöön lisättäisiin työvoimapalveluihin liittyvistä tehtävistä päättäminen.** Mahdollisuus päätösvallan edelleen siirtämiseen tulisi myös käydä ilmi hallintosäännöstä.

Valtuuston tehtävät

- Valtuustolla yleistoiimivalta; vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta
- Päättää esim. kuntastrategiasta
- **Päättää hallintosäännöstä** → toimielinten perustaminen ja delegointiratkaisut aina valtuuston päätöksellä – käytännössä hallintosäännön muutos
- tekee päätökset laissa erikseen mainituissa tärkeissä asioissa
- Huom! Valtuutettuja ja varavaltuutettuja valitaan kunnanhallitukseen ja tärkeisiin lautakuntiin; vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden rooli korostuu

Valtuuston tehtävät

KL 14 §

Valtuusto päättää:

- 1) **kuntastrategiasta;**
- 2) **hallintosäännöstä;**
- 3) talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
- 4) omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
- 5) liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden **tavoitteista;**
- 6) varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan **perusteista;**
- 7) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan **perusteista;**
- 8) palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen **yleisistä perusteista;**
- 9) **takaussitoumuksen** tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;
- 10) jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
- 11) luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien **perusteista;**
- 12) tilintarkastajien valitsemisesta;
- 13) tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
- 14) muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrätyistä asioista.

HUOM! Päätösvallan yleisyys

Toimivallan jako ja toimivallan siirtäminen

Toimivaltaa voidaan siirtää virkasuhteisille

- Lähtökohta kunnallishallinnossa on se, että toimivaltaa julkisen vallan käyttämiseen siirretään hallintosäännöllä.
- Yleensä toimivaltaa julkisen vallan käyttöön voidaan antaa ainoastaan virkasuhteiselle henkilöstölle.
- Toimivaltaa ei voida siirtää johtosäännöllä kunnan työsuhteessa olevalle henkilölle (KHO 8.12.2000 T:3188).
 - Työsuhteisen henkilöstön toimivalta perustuu johtosäännön määräysten sijaan lähinnä asemavaltuutukseen.
- Palvelussuhteen tyypeillä on siten merkitystä toimivallan siirtämisen kannalta

Valtuuston toimivallan siirtäminen

- **KL 91.1 §**
 - Valtuusto voi hallintosäännössä siirtää toimivaltaansa kunnan **muille toimielimille** sekä **luottamushenkilöille** ja **viranhaltijoille**. Toimivaltaa ei kuitenkaan saa siirtää asioissa, joista valtuuston on tässä tai muussa laissa olevan säännöksen mukaan päätettävä.
 - Sääntösidonnaisuus: valtuuston toimivaltaa voidaan siirtää **vain hallintosäännöllä**, ei valtuuston yksittäisillä päätöksillä
 - Valtuusto voi yksittäistapauksellisesti varata itselleen oikeuden pidättää alemman toimielimen käsiteltävä asia ratkaistavakseen.
 - Toimivaltaa voidaan siirtää vain viranhaltijalle, ei työsopimussuhteessa olevalle (KHO 8.12.2000 T 3188) → julkisen vallan käyttö

Toimivallan edelleen siirtäminen eli subdelegointi

- **KL 91.2 §**
 - Valtuusto voi hallintosäännössä antaa **kunnan muulle 1 momentissa tarkoitetulle viranomaiselle** oikeuden siirtää sille siirrettyä toimivaltaa edelleen. Näin siirrettyä toimivaltaa ei voida enää siirtää edelleen
 - Eli toimitelin, luottamushenkilö ja viranhaltija voi hallintosääntöön otetun nimenomaisen määräyksen nojalla siirtää itselleen siirrettyä toimivaltaa edelleen (ns. subdelegointi)
 - Valtuuston hallintosäännöllä tekemä subdelegointipäätös ei lopullisesti ratkaise toimivaltaista viranomaista, vaan antaa alemmalle viranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaa edelleen ("avoin valtakirja")
 - Subdelegointi voidaan myös rajata siten, että toimivaltaa voidaan siirtää vain valtuuston hallintosäännöllä nimeämälle viranomaiselle
 - **"Subsubdelegointi" on kielletty!** Kahdesti siirrettyä toimivaltaa ei voida siirtää enää edelleen.

Toimivalta ei ole aina siirrettävissä!

- **KL 91.3 §**

- Toimivalta sellaisessa asiassa, joka sisältää hallinnollisen pakon käyttämistä, voidaan siirtää vain toimitielimelle
 - Hallintopakkoasiat ovat asioita, joissa henkilöön kohdistetaan tahdonvastaisia toimia – puututaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen tai rajoitetaan henkilön oikeuksia

- Mikäli lailla on määrätty jokin asia

- ”kunnan” tehtäväksi, toimivalta on delegoitavissa!
- tietyn viranomaisen (esim. rakennusvalvontaviranomaisen / valtuuston) tehtäväksi, toimivalta **ei ole delegoitavissa!**

- Kuntalaki on yleislaki, joten siihen nähden ristiriitaiset erityislakien säännökset saavat etusijan

Subdelegointipäätös

- Subdelegointipäätös on toimielimen/luottamushenkilön/viranhaltijan hallintosäännön nojalla tekemä yksittäinen päätös → voidaan laatia yksittäistapauksittain taikka myös johtosäännön muotoon (esim. toimialojen omat johtosäännöt)
 - → toimialan erillinen johtosääntö on toki delegointipäätösten luetteloa helppolukuisempi ja saavutettavampi
- Kuntalaisten on tiedettävä, kuka asioita käsittelee! Kunnalla on velvollisuus julkaista ajantasaiset tiedot toimivaltaisista viranomaisista.
- Subdelegointipäätös on hallintopäätös, joka nauttii oikeusvoimaa sen tultua lainvoimaiseksi.
 - → subdelegointipäätöksellä hyväksytystä toimivallan siirtämisestä voidaan poiketa vain kyseistä päätöstä muuttamalla
 - → koska subdelegointi tehdään **päätöksellä**, noudatetaan, mitä hallintolaissa on säädetty päätöksen sisältövaatimuksista (kirjallinen päätös!)

Hallintosäännön muuttamisesta?

- **Hallintosäännön voimaantulo**

- ei erityisiä säännöksiä kuntalaissa: voidaan panna täytäntöön vailla lainvoimaa (KL 143 §)
- voi tulla mahdollisesta valituksesta huolimatta voimaan heti hyväksynnällä
 - Näin tulkitaan myös yksittäisten subdelegointipäätösten suhteen
- voidaan myös määrätä tulemaan voimaan tietyistä ajankohdasta lukien
 - Jos ei ole määrätty, tulee voimaan valtuuston pöytäkirjan tarkastamisella

- **Organisaatiomuutokset**

- **KHO 7.1.1987 T 25**

- Valtuusto täytti viran sen jälkeen kun viran kelpoisuusvaatimukset sisältävä johtosääntö oli hyväksytty mutta ennen kuin johtosääntö tuli voimaan. Valtuuston katsottiin tarkoittaneen valita virkaan johtosäännön mukaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävä henkilö. Kun virkaan valittu ei täyttänyt näitä pätevyysvaatimuksia, vaali kumottiin.

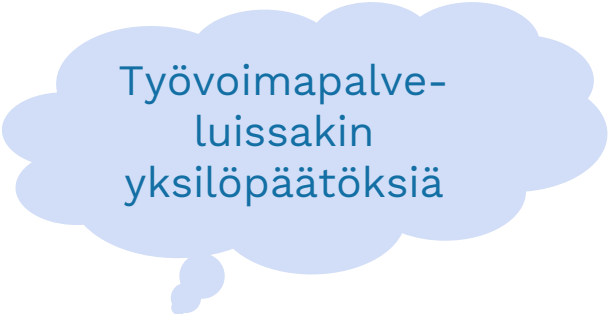
→ Tässä siis katsottiin hallintosäännön sitovan tulevia virkavalintoja jo hyväksynnästä lähtien mutta ennen voimaantuloa

Otto-oikeus ja hallintosääntö

- **Otto-oikeus lakisääteisenä poikkeuksena toimivaltarajojen jäykkyydestä**
- **KL 92.1 §: kunnanhallituksen otto-oikeus**
 - Ottopäätöksen voi tehdä KH, KH:n pj, KJ tai muu hallintosäännössä määrätty viranhaltija, käytännössä joku KH:n esittelijöistä
- **KL 92.2 §: lautakunnan otto-oikeus, jos hallintosäännöllä niin määrätty**
 - Ottopäätöksen voi tehdä ltk, ltk:n pj tai muu hallintosäännössä määrätty viranhaltija, käytännössä esittelijä
 - Ltk:n otto-oikeus alisteinen KH:n otto-oikeudelle → mikäli KH käyttänyt otto-oikeutta, ltk ei sitä voi käyttää
- **KL 92.3 §: liikelaitoksen otto-oikeus**

Milloin otto-oikeutta ei ole?

- **KL 92.5** Ylemmän toimielimen käsiteltäväksi ei kuitenkaan saa ottaa:
 - 1) lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevia asioita;
 - 2) yksilöön kohdistuvia opetustoimen, terveydenhuollon tai sosiaalitoimen asioita;
 - 3) 51 §:ssä tarkoitettulle kuntien yhteiselle toimielimelle siirrettyjä asioita, jos asianomaiset kunnat niin sopivat.

Työvoimapalveluissakin yksilöpäätöksiä

Ratkaisuvallassa määräämistä edellyttävät säännökset työllisyyspalveluissa

Yleishuomioita järjestämislaista

- Järjestämislaissa puhutaan yleisesti muodossa ”työvoimaviranomainen järjestää”
- Esim. luvussa 4 Työnhakijan palveluprosessi
 - 31 §:ssä *Työvoimaviranomainen järjestää työnhakijalle alkuhaastattelun tai täydentävän työn työnhakukeskustelun...*
 - 32 § *Työvoimaviranomainen järjestää 1) työttömälle ja työttömyysuhan alaiselle työnhakijalle 5 täydentävää työnhakukeskustelua jne...*
- Luvussa 6 Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit jne. 51 §:ssä *Työvoimaviranomainen järjestää henkilöasiakkaiden osaamisen, ammattitaidon, soveltuvuuden sekä työ-, yritystoiminta- ja koulutusvaihtoehtojen selvittämiseksi säännöksessä mainittuja erilaisia asiantuntija arviointeja → perusteluista:*

Nykyisestä poiketen säännöksessä ei otettaisi kantaa siihen, että arvioinnit tulee hankkia, vaan todettaisiin yleisemmin, että työvoimaviranomainen järjestää arviointeja. **Tämä vastaisi kuntalaissa säädettyä lähtökohtaa siitä, että järjestämisvastuussa oleva taho päättää palveluiden tuottamistavasta.**

Laissa ei myöskään säädetä, kuka tarkalleen ottaen kunnassa arvioinneista päättäisi → kunnilla/työvoimaviranomaisella laaja harkintavalta

Järjestämislaissa yhteisestä toimielimestä

- Järjestämislaissa ei yhteistoiminnasta ja yhteisestä toimielimestä sopimista lukuun ottamatta säädetä, mitä asioita yhteisen toimielimen tulisi tarkalleen ottaen käsitellä
- Järjestämisvastuu työvoimapalveluiden järjestämisestä siirtyy yhteiselle toimielimelle
 - KL 8 §:n mukaiset velvoitteet toimielimen vastuulla
- **Järjestämisvastuussa oleva** kunta tai kuntayhtymä vastaa järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden:
 - 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
 - 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
 - 3) tuottamistavasta;
 - 4) tuottamisen valvonnasta;
 - 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Mitä tehtäviä työvoimaviranomainen voi delegoida alaisilleen viranhaltijoille?

- Työvoimaviranomainen voi delegoida viranhaltijoille esim.
 - Ohjauksen ja neuvonnan
 - Erilaiset yksilöpäätökset viranhaltijoiden tehtäväksi
 - Työllistymissuunnitelmat
 - Koulutussuunnitelmat
 - Työnhakuvelvoitteeseen liittyvät päätökset
 - Erilaiset arvioinnit
 - Etuuspäätökset
 - Palkkatuki
 - Starttiraha
 - Kulupäätökset
 - Mitä muita?

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)

1 luku Yleiset säännökset	3 § Määritelmät
2 luku Kunnan järjestämisvastuu	12-14 §:t työllisyysalueen muodostamiseen liittyvät tehtävät ja yhteistoimintasopimusten tekeminen kuntien nykyisten hallintosääntömääräysten mukaan → uutta toimielintä koskevat määräykset hallintosääntöön 15 § järjestämissuunnitelman laatiminen
3 luku Ohjaus ja valvonta	23 § Työvoimaviranomainen nimeää henkilön TEMin ja ELYjen alueellisiin yhteistyö- ja seurantakeskusteluihin. 25 § Kanteluihin vastaaminen
4 luku Työnhakijan palveluprosessi	Onko tarpeen määritellä tehtäviä hallintosäännössä?
5 luku Työnvälitys ja työnhakuvelvollisuus	
6 luku Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinnan ohjaus ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu	
7 luku Työvoimakoulutus	

8 luku Muutosturvakoulutus	
9 luku Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu	
10 luku Työnantajalle myönnettävät tuet	Palkkatukea ja työllistämistukea koskevat päätökset + Tuki työolosuhteiden järjestelyyn
11 luku Henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset	Starttiraha + kulukorvaukset
12 luku Työllistämisvelvoite	
13 luku Asiakastietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut palvelut	
14 luku Palvelualusta	
15 luku Tukien ja korvausten maksaminen ja takaisinperintä	Sisältää päätöksentekoa

Laki kotoutumisen edistämisestä (381/2023)

1 luku Yleiset säännökset	
2 luku Kotoutumista edistävät palvelut	
3 luku Alaikäisenä ilman huoltajaa maahan tullutta lasta tai nuorta koskevat säännökset	
4 luku Kuntaan ohjaaminen	
5 luku Kotoutumisen edistäminen kunnassa	
6 luku Kotoutumisen edistäminen hyvinvointialueella	
7 luku Valtion kotoutumista edistävät toimet	
8 luku Kustannusten korvaaminen	
9 luku Henkilötietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut	
10 luku Erinäiset säännökset	
11 luku Voimaantulo	

Sopimuksista tulevat muutostarpeet

- **Sopimus yhteisestä toimielimestä** (KL 51-52 §) edellyttää uuden toimielimen perustamista tai jonkin olemassa olevan toimielimen toimivaltuuksien laajentamista koskemaan koko työllisyysaluetta
 - **Hallintosääntöön uusi luku (osio tms.), jossa käsitellään uutta toimielintä**
 - **määräykset ainakin toimielimen tehtävistä sekä subdelegointivaltuus (oikeus delegoida edelleen esim. alaisille viranhaltijoille toimivaltaa).**
- **Sopimus yhteisestä virasta** (KL 53 §) edellyttää yhtäpitäviä päätöksiä kunnissa/kuntayhtymissä; henkilö on virkasuhteessa kaikkiin mukana oleviin kuntiin/kuntayhtymiin, mutta yksi kunta vastaa työnantajavelvollisuuksista
 - **Voi edellyttää hallintosäännössä mainintaa siitä, mitä tehtäviä viranhaltijalla on**
- **Sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta** (KL 54 §) toimivaltaa siirretään yhdelle kunnalle; koskee tehtävää, jossa toimivaltaa ylipäättään voidaan siirtää viranhaltijalle. Viranhaltijalle ei voi siirtää toimivaltaa asioissa, joista lain mukaan päätöksen tekee esimerkiksi toimielin.
 - **Voi edellyttää hallintosäännössä mainintaa siitä, mitä tehtäviä viranhaltijalla on**

**Sopimus yhteisestä toimielimestä
määrittää vastuukunnan
hallintosääntöön tulevia
määräyksiä**

Yhteisen toimielimen toimivaltuudet ennen vuotta 2025

- Kunnissa voidaan ja tuleekin ryhtyä lain voimaantulon edellyttämiin toimeenpanotoimiin jo ennen lain voimaantuloa
- Lähtökohtaisesti toimintavelvollisia ovat peruskunnat
- Yhteinen toimielin voinee perustamisensa jälkeen tehdä toimeenpanotoimia, kuten kilpailuttaa työllisyysalueelle hankintoja **edellyttäen, että**
 - vastuukunnan valtuusto on sille tällaisen toimivallan myöntänyt **ja**
 - jäsenkunnat ovat sille toimintavaltuutuksen (esim. yhteistoimintasopimuksessa) myöntäneet
- Hallintosäännön määräykset huomioitava

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta (383/2023)

1 § Voimaantulevat lait

2 § Kumottavat lait

3 § Määräaika työvoimapalveluiden järjestämisvastuuta koskevien ilmoitusten tekemiselle

4 § Poikkeaminen järjestämisvastuulle asetetuista vaatimuksista

5 § Järjestämisvastuun siirtyminen

6 § Henkilöstön siirtyminen

7 § Vireillä olevien asioiden siirtyminen

8 § Toimitilat

9 § Omaisuuden siirtyminen

10 § Sitovien sopimusten ja vastuiden siirtyminen

11 § JTYP-lain nojalla järjestettyyn palveluun tai tehtyyn päätökseen sovellettava lainsäädäntö

12 § Muutoksenhakua koskeva siirtymäsäännökset

13 § Muussa lainsäädännössä olevat viittaukset

14 § Tiedonsaantioikeus ja asiakastietojen käsittely toimeenpanon valmistelussa

15 § Viranomaisten välinen yhteistyö

16 § Voimaantulo

Voimaanpanolaissa
tehtäviä, jotka tulee
hoitaa jo ennen vuotta
2025

Työllisyysalueen yhteisen toimielimen tehtäviä

Hallintosääntöön
toimielimen
tehtävinä

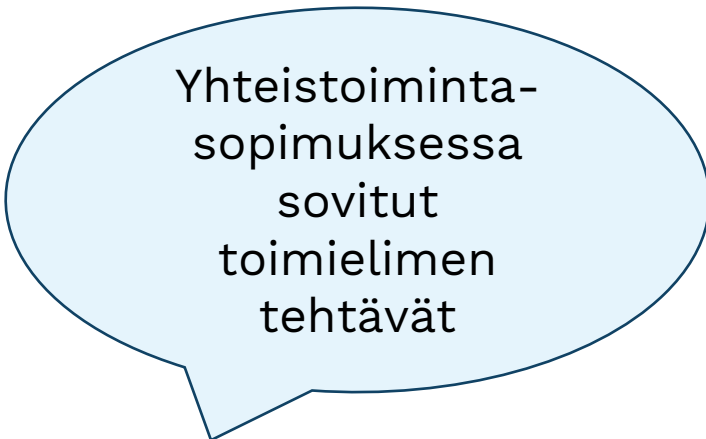
- Tehtävistä on sovittu työllisyysalueen kuntien **yhteistoimintasopimuksessa**
- Tehtävät voivat käytännössä sisältää kuntalain 8 §:ssä säädetyt vastuut, ks. Seuraava dia
 - Palveluiden yhdenvertainen saatavuuden turvaaminen; esim. palveluverkosta päättäminen
 - Palvelutarpeen, määrä ja laadun määrittelemine
 - Palveluiden tuottamistavasta päättäminen (tehdäänkö itse, käytetäänkö sidosyksikön palveluita, hankitaanko ostopalveluna) → palvelustrategian laatiminen
 - Palveluiden tuottamisen valvonta
 - Viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttäminen ml. delegoinnit ja KL 54 §:n mukaisen sopimuksen tekeminen
- Konkreettisina tehtävinä lisäksi voivat olla esimerkiksi
 - Talousarvioon ja sen toteutumiseen liittyvät tehtävät ja raportointi sekä
 - Valtakunnallisten ja työllisyysalueen omien tavoitteiden saavuttamisen seuranta, ohjaus ja valvonta
 - Toiminnan tuloksellisuuden seuranta
 - Päättää viranomaisilta perittävät maksut ja hinnoittelun perusteet

Hallintosääntömallista

Mitä yhteistoimintasopimuksessa on sovittu toimielimen kokoonpanosta, jäsenmäärästä, puheenjohtajiston valinnasta jne.?

- **11 § Kuntien yhteinen x lautakunta**
- Kuntien A, B ja C yhteisessä x lautakunnassa on – jäsentä. Vastuukunta A valitsee lautakuntaan -- jäsentä, kunta B -- jäsentä ja kunta C -- jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.
- Valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajiston noudattaen yhteistä toimielintä koskevan sopimuksen asianomaista määräystä.

Hallintosääntömallista

Yhteistoiminta-
sopimuksessa
sovitut
toimielimen
tehtävät

- **29 § X lautakunnan tehtävät ja toimivalta**
- X lautakunta johtaa ja kehittää alaistaan toimialaa ja vastaa palvelujen tuloksellisesta järjestämisestä. Lautakunta seuraa ja arvioi palvelujen vaikuttavuutta ja varaa asukkaille ja käyttäjille mahdollisuuden osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen.
- Lautakunta edustaa kuntaa ja käyttää kunnan puhevaltaa toimialaansa kuuluvissa asioissa.
- Lautakunta päättää
 - 1. ...
 - 2. ...
 - 3. ...

Hallintosääntömallista

- **Perustelut:**
- Osa lautakunnan toimivallasta ja tehtävistä tulee suoraan erityislaista ja osa tehtävistä ja toimivallasta annetaan hallintosäännön määräyksillä.
- Kuntalain 39.1 §:n 3 kohdan mukaan kunnanhallitus edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. → Lautakunnalle voidaan siten hallintosäännön määräyksellä antaa **oikeus toimialallaan edustaa kuntaa ja käyttää kunnan puhevaltaa**. Puhevaltaa koskeva määräys antaa lautakunnalle oikeuden päättää, käytetäänkö puhevaltaa ja mikä kanta lausunnossa otetaan. Lautakunnan oikeus puhevallan käyttämiseen voi myös perustua suoraan erityislainsäädännökseen.

Otto-oikeudesta hallintosääntömallissa

- Yleensä näin:
- **34 § Asian ottaminen kunnanhallituksen käsiteltäväksi**
- Asian ottamisesta kunnanhallituksen käsiteltäväksi voi päättää kunnanhallituksen, kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanjohtajan lisäksi kunnanhallituksen esittelijä.

Vastuukunnan hallintosääntöön voidaan ottaa seuraava määräys:

35 § Kunnanhallituksen otto-oikeuden rajoitus

Kunnanhallituksella ei ole otto-oikeutta kuntien yhteisen x lautakunnan tekemiin päätöksiin.

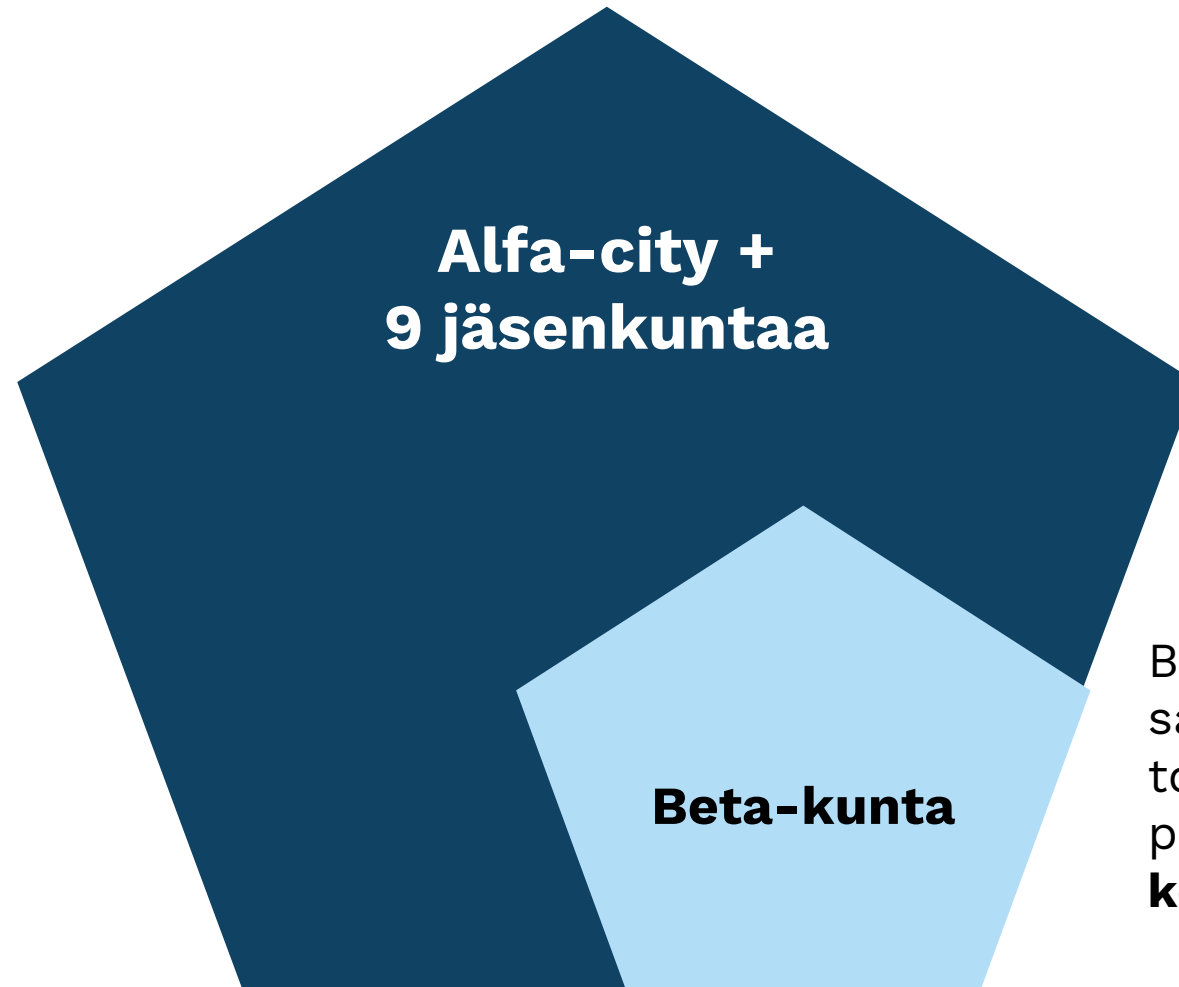
Perustelut: Kuntalain 52.2 §:n mukaan yhteistoimintasopimuksessa voidaan sopia, ettei vastuukunnan kunnanhallituksella ole oikeutta ottaa yhteisen toimielimen päättämää asiaa käsiteltäväkseen. Jos yhteistoimintasopimuksessa on rajoitettu vastuukunnan kunnanhallituksen otto-oikeutta yhteisen toimielimen toimivaltaan kuuluvissa asioissa, vastaava määräys on tarkoituksenmukaista ottaa myös vastuukunnan hallintosääntöön, vaikka sopimusmääräys sitoo ilman hallintosäännön määräystäkin.

**Kuntien välinen yhteistyö ja
mahdollinen KL 54 §:n mukainen
sopimus
→ vaikutukset kuntien
hallintosääntömääräyksiin**

Sopimus viranomaistehtävän hoitamisesta

- Järjestämislain 13 §:n mukaan sen estämättä, mitä kuntalain 8 §:n 2 momentin 5 kohdassa säädetään, järjestämisvastuussa oleva kunta tai kuntayhtymä voi sopia tässä laissa tarkoitetun **työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan** käyttämisestä noudattaen, mitä kuntalain 54 §:ssä säädetään sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamiseksi.
- Sopimuksessa sovitaan tietyn/tiettyjen viranomaistehtävien siirtämisestä **toisen kunnan tietyn viranhaltijan hoidettavaksi**.
- Sopimukseen on otettava tarpeelliset määräykset ainakin tehtävän sisällöstä, tehtävän hoidon seurannasta, kustannusten perusteista ja jakautumisesta sekä sopimuksen voimassaolosta ja irtisanomisesta.

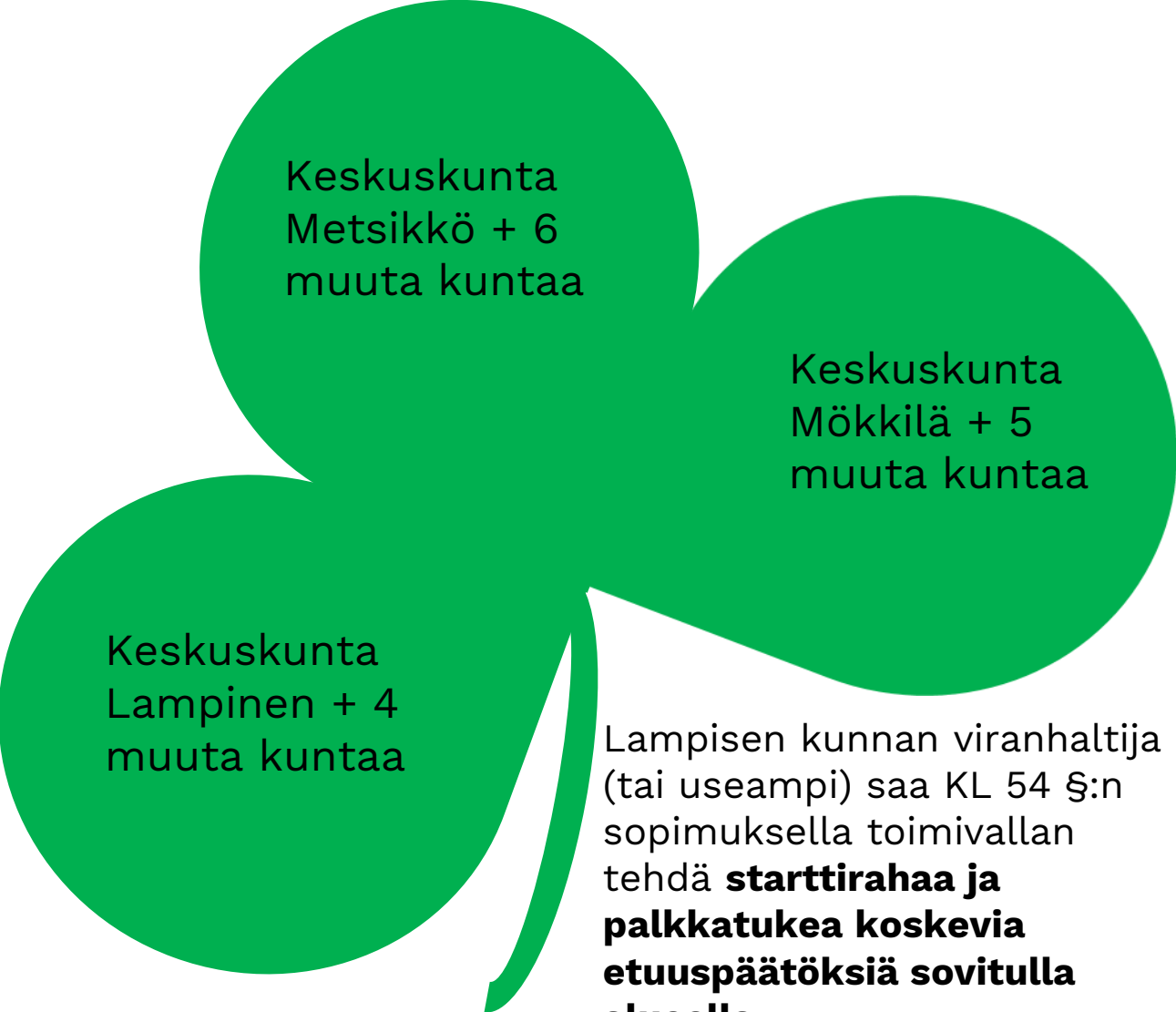
Esimerkki Työllisyysalue Alfa-City & co

Jäsenkunnalle KL 54 §:n mukaisella sopimuksella annettu toimivalta voidaan sopia siten, että se kattaa vain yhden kunnan asioita

Beta-kunnan tietty viranhaltija (-t) saa KL 54 §:n sopimuksella toimivallan tehdä starttirahaa ja palkkatukea koskevia etuuspäätöksiä **koko työllisyysalueella**

Esimerkki Työllisyysalue Apila, jossa vastuukuntana Apilan kaupunki + 15 muuta kuntaa

Keskuskunta
Metsikkö + 6
muuta kuntaa

Keskuskunta
Mökkilä + 5
muuta kuntaa

Keskuskunta
Lampinen + 4
muuta kuntaa

Lampisen kunnan viranhaltija (tai useampi) saa KL 54 §:n sopimuksella toimivallan tehdä **starttirahaa ja palkkatukea koskevia etuuspäätöksiä sovitulla alueella**

Mökkilän kunnan viranhaltija (tai useampi) saa KL 54 §:n sopimuksella toimivallan huolehtia **JärjL 4 luvussa säädetystä työnhakijan palveluprosessista sovitulla alueella**

HE 207/2023 yksityiskohtaisista perust.

- Järjestämisvastuu ei määritä sitä, miten palvelut pitää tuottaa
- Järjestämisvastuullinen taho voi tehdä sopimuksia palvelujen tuottamisesta esimerkiksi kunnan tai kuntayhtymän kanssa.
- Mahdollista on että vastuukunnalla on myös yhteisiä viranhaltijoita yhteistoiminnassa mukana olevan kunnan kanssa
- Tuottamista koskevia päätöksiä tehtäessä on otettava huomioon yhteistoiminnassa mukana olevien kuntien toiminta, työllisyys alueen väestörakenne, asiakkaiden palveluntarve sekä muut palvelujen antamista koskevat olosuhteet
- käytännössä huomioon tulee ottaa kunkin jäsenkunnan olemassa olevat, työllisyyden hoitamiseen liittyvät rakenteet ja ns. kuntaekosysteemi tähän liittyen
- Joissakin tilanteissa saattaisi olla perusteltua, että myös **joitakin, täsmällisesti määriteltyjä viranomaistehtäviä voitaisiin hoitaa järjestämisvastuussa olevan kunnan tai kuntayhtymän sijasta myös yhteistoiminnassa mukana olevien kuntien toimesta.**

Toimeenpanon käsikirjasta

- Käytännössä tämä tarkoittaa, että lakisääteistä yhteistoimintaa koskevan sopimuksen alle voidaan sopia kuntalain 54 §:n vaatimukset täyttäviä uusia sopimuksia, joissa vastuukunta tai kuntayhtymä siirtää yksilöidyissä tehtävissä viranomaistoimivaltaansa **yhteistoimintasopimuksen jäsenkunnille** tai esimerkiksi **toiselle yhteistoiminta-alueelle**.
- Sopimukseen on otettava määräykset tehtävän sisällöstä eli yksilöitävä ne viranomaistehtävät, jotka annetaan toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. Sopimukseen tulee ottaa määräykset siitä, että alkuperäisellä, varsinaisella järjestämisvastuullisella taholla on oikeus ohjata ja valvoa viranhaltijan toimintaa. **Sopimuksesta huolimatta järjestämisvastuun tulee aina kokonaisuutena säilyä lakisääteisen yhteistoiminnan mukaisella järjestämisvastuullisella kunnalla tai kuntayhtymällä.**

Mitä kuntien hallintosäännöissä tulisi näkyä - pohdintaa

- Vastuukunnan hallintosäännössä tulisi näkyä, että sopimuksessa mainittujen palveluiden tuottaminen on delegoitu sopimuksella Beta-kunnalle
- Esimerkiksi Beta-kunnan hallintosäännössä tulisi näkyä tehtävänä vastuukunnan Beta-kunnan viranhaltijan hoidettavaksi siirtämät palvelut
 - Looginen paikka voisi olla sen toimielimen määräyksissä, jonka alainen ao. viranhaltija(-t) on
- **Muut työllisyysalueen kunnat**
 - Kun toimivalta kertaalleen on yhteistoimintasopimuksella siirretty Alfa-Citylle, riittäisikö, että tästä on maininta jäsenkunnan hallintosäännössä?
 - Esim.: Kunnalla on tällainen TE-palvelutehtävä, jota työllisyysalueen kunnat hoitavat yhteistyössä yhteisen ”työllisyyslautakunnan” toimesta; lautakunta toimii vastuukunta Alfa-Cityn organisaatiossa.

Poikkeusoloihin varautuminen

Kuntien varautumisvelvollisuus poikkeusoloihin

- Kuntia ja kuntayhtymiä koskee **valmiuslain 12 §:n** mukainen velvollisuus varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös **valmiuslain 3 §:ssä säädettyissä poikkeusoloissa**
 - Valmiussuunnitelmin
 - Poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin, sekä
 - Muilla toimenpiteillä
- Valmiuslaki ei kuitenkaan aseta ennakkosuunnitteluun liittyviä tarkkoja velvoitteita kunnille
- **Valmiuslain 108 §**, jossa säädetään kunnan hallinnosta poikkeusoloissa, voidaan soveltaa vain, kun valtioneuvosto säätää sen soveltamisen aloittamisesta erikseen **käyttöönottoasetuksella (ValmL 6-7 §§)**
- Poikkeusoloja koskevat säännökset eivät sovellu poikkeusoloja lievempiin poikkeuksellisiin tilanteisiin
- Kunta on voinut aiemminkin ottaa hallintosääntöön määräyksiä häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten, mutta sääntely ei ole ollut kuntia velvoittavaa

Kuntien varautumisvelvollisuus poikkeusoloihin

- **Valmiuslain 108 §:ää** sovelletaan vain, mikäli se on käyttöönottoasetuksella (ValmL 6-7 §) otettu käyttöön
 - Valtuusto voidaan kutsua paikalle välittömästi ja se on päätösvaltainen, kun puolet valtuutetuista on läsnä
 - Jos valtuustoa ei saada koolle päätösvaltaisena, ja välttämättömät syyt edellyttävät välitöntä päätöksentekoa, KH:lla on oikeus päättää tietyistä valtuuston toimivaltaan kuuluvista asioista
 - KH:n on saatettava tekemänsä päätökset valtuuston uudelleen päätettäväksi; KH:n päätös on voimassa, kunnes valtuusto on tehnyt päätöksensä

- HUOM! Poikkeusoloissakin toimitaan mahdollisimman pitkälle normaalin toimivallan rajoissa

Kuntalain 90 §:n uusi 3 momentti

- Tasavallan presidentti vahvisti 16.2.2023 kuntalain muuttamisesta annetun lain (199/2023), jolla lisättiin kuntalain 90 §:ään **uusi 3 momentti**

Edellä 1 momentissa säädetyn lisäksi hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelystä sekä valtuuston toiminnasta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

- **Voimaantulo:** voimaan **1.3.2023**, hallintosäännön oltava 90 §:n 3 momentin mukainen **30.9.2023**
- **Poikkeusoloja** ovat valmiuslain 3 §:ssä luetellut yhteiskuntaan kohdistuvat erityisen vakavat uhat
- **Normaaliolojen häiriötilanteita** ovat poikkeusoloja lievemmat tilanteet

Normaaliolojen häiriötilanteet

- Lain esitöissä on annettu ei-tyhjentävä luettelo normaaliolojen häiriötilanteista
 - **Poikkeusoloja lievempiä** paikallisia, alueellisia tai valtakunnallisia, yhden tai useamman kunnan alueella, joihin reagoiminen edellyttää esimerkiksi normaalioloja nopeampaa päätöksentekoa ja välttämättömän päätöksenteon turvaamista
 - Vaikutukset voivat kohdistua kunnan palveluihin ja ulottua myös kuntalaisiin
 - Esim. kunnan juomavesilähteen saastumisen uhka, levinnyt kuntakeskusta tai teollisuusaluetta lähestyvä maastopalo, kunnan alueelle kohdistuva terroriteko tai sen uhka (HE 256/2022 vp., s. 9)
 - Säännöskohtaisissa perusteluissa tuotu esille lisäksi esimerkiksi välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin aiheuttavia
 - Henkeen ja terveyteen sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen kohdistuvia uhkia
 - Talouteen, kiinteistöihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvia uhkia
- **Suppea tulkinta!**
- Valtuusto päättää hallintosäännöllä
 - mistä kyseisessä lainkohdassa luetelluista asioista määräykset on tarpeen ottaa hallintosääntöön
 - mikä toimielin on toimivaltainen päättämään normaaliolojen häiriötilanteen toteamisesta

Hallintosääntömallin määräykset tältä osin

- Edellytyksenä normaalista toimivallasta poikkeamiselle on sellainen **välttämätön syy**, että siihen ei pystytä vastaamaan normaalissa hallintomenettelyssä normaalien toimivaltarakenteiden puitteissa

39 § Normaalista toimivallasta poikkeaminen ja raportointi

Hallintosäännön muiden lukujen toimivaltamääräyksistä voidaan poiketa poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa välttämättömän syyn vuoksi silloin, kun päätöksentekoa ei kyetä normaalitoimivaltuuksin riittävällä tavalla järjestämään. Tällaisia syitä voivat olla esimerkiksi henkeen ja terveyteen kohdistuvat uhat sekä elintärkeiden palveluiden keskeytymiseen, talouteen, kiinteistöihin, muuhun omaisuuteen tai ympäristöön kohdistuvat uhat, jotka aiheuttavat välittömän vaaran tai muun vakavan toiminnallisen tai taloudellisen riskin.

Kunnanjohtaja voi käyttää poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi välttämättömän syyn vuoksi.

Toimialajohtaja voi käyttää poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa normaalista toimivallasta poikkeavaa päätösvaltaa kunnan palvelujen turvaamiseksi ja tilanteen normalisoimiseksi omalla toimialallaan välttämättömän syyn vuoksi, ellei kunnanjohtaja päätä asiasta.

Kunnanhallitukselle tulee raportoida tähän pykälään perustuvalla toimivallalla tehdyistä päätöksistä.

Hallintosääntömallin määräykset tältä osin

40 §

Päätösvallan käyttöön ottaminen määräajaksi kunnanhallituksen / valtuuston päätöksellä poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteessa

Kunnanhallitus / valtuusto voi vahvistaa kunnanjohtajan ja toimialajohtajan normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan määräajaksi poikkeusoloissa sekä normaaliolojen häiriötilanteessa 37 §:ssä mainitun välttämättömän syyn vuoksi.

Kunnanhallitus / valtuusto voi - vahvistamisen sijaan - sekä ennen määräajan päättymistä todeta, ettei normaalista toimivallasta poikkeavan päätösvallan käytölle ole enää perusteita.

Normaaliolojen häiriötilan ajalliset rajat

- Hallintosääntömallissa ei ole säädetty ajallisista rajoista, vaan häiriötila ja sen päättymisen todetaan hallintosäännössä valitun toimielimen (valtuusto / KH) **päätöksin**
 - Kuitenkin palattava normaalioloihin välittömästi välttämättömän syyn päättymisen jälkeen
- Lähtökohtana on normaali päätösvallan käyttö – vasta **välttämätön syy oikeuttaa häiriötilasta päättämisen**
- Mikäli päätösvalta on valtuustolla, KH:n on valmisteltava asia kuntalain 93 §:n mukaisesti
 - Päätös normaali enemmistöpäätös
- Kunnanjohtajan ja toimialajohtajan 39 §:ssä säädetty erityinen toimivalta alkaa **vasta normaaliolojen häiriötilan julistamisen jälkeen**
- **Myös normaaliolojen häiriötilanteessa päätöksentekijän harkintavaltaa rajaavat hyvän hallinnon periaatteet**
- **Suppea tulkinta:** lain esitöiden luettelo ei ole tyhjentävä, mutta harkintavalta ja kunnan toimiala rajaavat olennaisesti häiriötilatilanteeksi tulkitsemista: esimerkiksi mikä tahansa yksittäinen väkivaltauhkatilanne ei ole peruste julistaa normaaliolojen häiriötilaa

Varautuminen yhteistoimintasopimuksissa

Vaihtoehto A.

- ”Poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa lautakunta/ jaosto/ johtokunta voi siirtää toimivaltaa välttämättömien päätöksen tekemiseen lautakunnan alaiselle johtavalle viranhaltijalle (tarkennettava, mikä tämä viranhaltija on)
- Päätöksen erityisvaltuuksien käytöstä ja peruuttamisesta tekee ao. toimielin.”

Vaihtoehto B.

- Jos halutaan tukeutua vastuukuntaan ja sen hallintosääntöön, voisi yhteistoimintasopimuksessa todeta esim. seuraavasti:
- ”Erityistoimivallan käyttöön ottamisesta ja sen edellytyksistä poikkeusoloissa tai normaaliolojen häiriötilanteissa on säädetty vastuukunnan hallintosäännössä.
- Häiriöiden sattuessa toimielin voi toiminta-alueensa puitteissa päättää luopua hallintosäännössä määrätystä valtuuksista, kun on kyse häiriötilanteen ratkaisemiseksi tarvittavista päätöksistä.”

Varautuminen vastuukunnan hallintosäännössä

- **Vastuukunnan** hallintosäännössä tulisi olla jokin maininta siitä, että
 - ”Yhteisen toimielimen kohdalla toimivallasta poikkeusolojen ja normaaliolojen häiriötilanteissa voidaan sopia/ sovitaan kuntien keskinäisessä yhteistoimintasopimuksessa.”
- Aina tarkastettava, mitä vastuukunnan hallintosäännössä poikkeusoloista on määrätty. Kunnissa on erilaisia delegointeja, joten yhtä kaikkiin sopivaa tapaa toimia ei voi suositella.

Lisätietoja TE24-uudistuksesta

- Kuntaliiton TE24 info-sivusto
 - www.kuntaliitto.fi/talous-ja-elinvoima/tyollisyys/te-palvelut-2024-uudistus
- Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT
 - KT neuvoo henkilöstön siirtymisiin liittyvissä asioissa
 - <https://www.kt.fi/te-uudistus2024>
- Julkisten hankintojen neuvontayksikkö JHNY
 - JHNY neuvoo hankinnoissa
 - <https://www.hankinnat.fi/>
- Työ- ja elinkeinoministeriön TE24 info-sivusto
 - <https://tem.fi/te-palvelut-2024-uudistus>
- Työmarkkinatori
 - KEHA-keskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön työelämäpalvelu, joka kokoaa yhteen palveluita sekä työnhakijoille että työnantajille
 - <https://tyomarkkinatori.fi/uudistukset24/etusivu>

Uudenmaan ELY-keskuksen Oikeudelliset palvelut –yksikkö neuvoa substanssikysymyksissä

- Uudenmaan ELY-keskuksen Oikeudelliset palvelut -yksikkö hoitaa valtakunnallisesti TE-toimistojen ja työllisyyden kuntakokeilujen neuvontaa työttömyysturvalain, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain ja vuorotteluvapaalain toimeenpanon osalta. Oikeudellinen tuki hoitaa myös kotoutumisen edistämisestä annettuun lakiin liittyvää tulkintaa. Oikeudellista tukea annetaan myös tuleville työvoimaviranomaisille esimerkiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain tulkinnassa. Oikeudellinen neuvonta ei ole kuntia sitovaa.
- Substanssilainsäädäntöön liittyvät tulkintakysymykset voi toimittaa sähköpostitse:
 - Kuntakokeiluun kuuluvat kunnat: kokeilulaki@ely-keskus.fi ja
 - muut kunnat: oikeudellinentuki@ely-keskus.fi

Kiitos!

kuntaliitto.fi/te-uudistus
[#työllisyyskokeilut](#)
[#työllisyystiistai](#)
[#TEpalvelut2024](#)

www.kuntaliitto.fi

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kuntaliiton infotilaisuus 7.2.2024

Kari Pikkarainen ja Katja Vähäpesola

Uudenmaan ELY-keskus, 7.2.2024

Oikeudelliset palvelut –yksikkö, TE-hallinnon oikeudellinen tuki

TE-hallinnon valtakunnallinen oikeudellinen tuki -toiminto

- Toimimme keskitetysti ja valtakunnallisesti TE-hallinnonalan tukena
 - Sijoitumme organisatorisesti Uudenmaan ELY-keskuksen E-vastuualueelle, Oikeudelliset palvelut – yksikköön
 - Siirtymäsuunta TE24-uudistuksessa on KEHA-keskus
 - *KEHA-keskus antaa 1.1.2025 alkaen työvoimaviranomaisille oikeudellista neuvontaa työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain, työttömyysturvalain, vuorotteluvapaalain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain toimeenpanossa (Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta 3 a § 2 mom 7) kohta)*
- Annamme oikeudellista tukea ja neuvontaa TE-toimistoille, työllisyyden kuntakokeiluille sekä tuleville työvoimaviranomaisille järjestämislain, työttömyysturvalain ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain toimeenpanossa
 - Oikeudellinen neuvonta on hallinnon sisäistä neuvontaa eli emme ole yhteydessä loppuasiakkaaseen
 - Oikeudellinen neuvonta ei ole kuntia sitovaa. Toimimme tukena ja yhteistyökumppanina substanssilain tulkinnassa

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Julkisen vallan käyttäminen ja tosiasiallinen hallintotoiminta järjestämislaissa (380/2023)

Kari Pikkarainen

Uudenmaan ELY-keskus, 7.2.2024

Oikeudelliset palvelut –yksikkö, TE-hallinnon oikeudellinen tuki

Perustuslaki

- 124 §:n mukaan: Julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.
- Julkisella hallintotehtävällä tarkoitetaan perustuslaissa laajaa hallinnollisten tehtävien kokonaisuutta, johon kuuluu esimerkiksi lakien toimeenpanoon sekä yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevaan päätöksentekoon liittyviä tehtäviä (HE 1/1998, s. 179).

Perustuslaki

- Julkista valtaa voivat Suomessa käyttää vain viranomaiset ja viranomaisten nimissä vain laillisesti virkoihinsa nimitetyt virkamiehet, niin sanottu virkamieshallintoperiaate (HE 1/998, s. 178).
- Perustuslain 124 § edellyttää, että julkista hallintotehtävää hoitavat luonnolliset henkilöt toimivat tehtävässään virkavastuulla ja että julkisia hallintotehtäviä hoitavilla henkilöillä on asianmukainen koulutus ja asiantuntemus ja heidän julkinen valvonta on asianmukaisesti valvottu.
- Perustuslain 118 §:n mukaisesti virkamies vastaa virkatoimiensa lainmukaisuudesta, jolloin virkamiehen erityisasemaan kuuluu muita laajempi vastuu työssä tapahtuneista virheistä.
- Julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen muodostaa työvoimaviranomaisille tehtäväkokonaisuuden, johon sisältyy julkisen vallan käyttöä.

Julkinen hallintotehtävä

- Julkisiin hallintotehtäviin voi sisältyä julkisen vallan käyttöä tai merkittävää julkisen vallan käyttöä.
- Julkisiin hallintotehtäviin liittyy usein oikeus käyttää julkista valtaa, eli hallintopäätösten tekemistä sekä asian ratkaisemista välittömästi palvelevia valmistelu- ja täytäntöönpanotoimia.
- Julkisen vallan käyttämistä on myös yksityisiin kohdistuvien käskyjen taikka kieltojen antaminen.
- Merkittävää julkisen vallan käyttöä, on esimerkiksi itsenäiseen harkintaan perustuva oikeus käyttää voimakeinoja tai puuttua muulla merkittävällä tavalla yksilön perusoikeuksiin (esim. kotirauha, henkilökohtainen vapaus).

Julkiset työvoimapalvelut järjestämislaissa

- Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä 2 §:ssä todetaan palvelut, joita järjestetään ko. lain mukaisina julkisina työvoimapalveluina tai joiden katsotaan kuuluvan julkisiin työvoimapalveluihin.
- Julkisina työvoimapalveluina järjestetään työnvälityspalveluja, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja, valmennusta, työvoimakoulutusta ja muutosturvakoulutusta
- Julkisiin työvoimapalveluihin kuuluu myös henkilöasiakkaan palveluprosessiin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, ko. lain mukaiset kokeilut, työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu, työnantajalle ja henkilöasiakkaalle myönnettävät tuet ja korvaukset

Julkisen vallan käyttäminen järjestämislaissa

- Julkiset hallintotehtävät, joilla vaikutetaan henkilöasiakkaan etuun, oikeuteen tai velvollisuuteen, kuten työllistymissuunnitelman laatiminen, palveluun ohjaaminen, työnhaun päättäminen.
- Kaikki kirjalliset päätökset, joihin saa hakea muutosta järjestämislain perusteella (esim. työnhakijaksi rekisteröimisen epääminen, työpaikkailmoituksen vastaanottamisesta kieltäytyminen tai ilmoituksen poistaminen, valmennuksen, kokeilun tai työvoimakoulutuksen keskeyttäminen, päätös palkkatuesta tai starttirahasta).

Julkisen vallan käyttäminen järjestämislaissa

- Valituskiellon alaiset päätökset/ratkaisut (esim. päätös harkinnanvaraisen kulukorvauksen epäämisestä tarkoituksenmukaisuusperusteella, ratkaisu olla tarjoamatta asiakkaalle asiantuntija-arviointeja, ammatinvalinnanohjausta, uraohjausta, valmennusta tai kokeilua, ratkaisu olla tukematta työnhakijan omaehtoista opiskelua).
- Mahdollinen muutoksenhakuoikeus ei siis määrittele sitä luetaanko hallintotoimi julkisen vallankäyttöön vai ei.

Tosiasiallinen hallintotoiminta

- Tosiasiallisella hallintotoiminnalla tarkoitetaan sitä osaa julkista hallintotoimintaa, mikä ei ole päätöksentekoa eikä julkisen vallan käyttöä ja jolla ei tavoitella suoranaisia oikeusvaikutuksia (HE 72/2002, s. 49).
- Esimerkiksi lakiin perustuva viranomaisen tehtäväksi annettu neuvonta.
- Neuvontaan voi sisältyä myös julkisen vallan käytön piirteitä etenkin silloin, kun on kyse yksilön oikeudellista asemaa koskevaan päätöksentekoon liittyvästä neuvonnasta.
- Mitä konkreettisemmin neuvojen antaminen saattaa vaikuttaa yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin, sitä merkityksellisempänä julkisen vallan ulottuvuutta voidaan pitää – yleistä työvoimapalveluissa.

Tosiasiallinen hallintotoiminta järjestämislaissa

- Järjestämislaissa olevat tehtävät, joihin ei sisälly päätöksien tai ratkaisujen tekoa tai julkisen vallan käyttämistä.
- Tieto- ja neuvontapalvelut jossakin määrin huomioiden edellisellä dialla neuvonnasta kerrottu.
- Tarkkaa rajanvetoa ei voi tehdä, sillä järjestämislaissa olevia tosiasiallisia hallintotoimintoja ei ole määritelty laissa tai HE:ssä.

Kiitos!

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Uusi kotoutumislaki (681/2023) ja julkiset hallintotehtävät

Katja Vähäpesola

Uudenmaan ELY-keskus, oikeudelliset palvelut

7.2.2024

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Uudistettu kotoutumislaki (681/2023) voimaan 1.1.2025 alkaen

- kokonaisvastuu kotoutumispalveluista siirtyy kunnille yhtä aikaa työvoimapalveluiden kanssa.
 - Kunnan vastuuta laajennettu: osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi sekä kotoutumissuunnitelma sekä työttömiksi työnhakijoiksi rekisteröityneille että laissa määritellyille työvoiman ulkopuolisille maahanmuuttajille.
 - Kunnalla mm. monikielisen yhteiskuntaorientaation sekä kotoutumiskoulutuksen järjestämisvastuu.
- Selkiytetty eri viranomaisten tehtäviä ja säädetty yhteistyöstä kotoutumisen edistämisessä sekä kotoutumisen yhteensovittamisesta ja seurannasta

Kotoutumisen ja työllistymisen nopeuttaminen ja tehostaminen

- Matalan kynnyksen ohjaus ja neuvontapalveluita kaikille maahanmuuttajille ja perustiedot suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta
- Kunnan kotoutumisohjelma; maahanmuuttajien alkuvaiheen kotoutumispalveluiden kokonaisuus
- Palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelmien laatiminen viiveettä ja viimeistään kolmen vuoden kuluessa ensimmäisen oleskeluluvan saannista
- Yksilöllisemmät, tavoitteellisemmat ja työelämälähtöisemmät kotosuunnitelmat
- Kotoutumissuunnitelman enimmäiskesto lyhenee nykyisestä kolmesta kahteen vuoteen, enintään kahden vuoden jatko mahdollinen lain edellytyksin
- Asiakkaiden tavoittamiseen pyritty mm. tiedonsaantioikeuksin

- Vahvistettu monialaista yhteistyötä sekä järjestöjen ja työnantajien kanssa tehtävää yhteistyötä
- Huomioitu eritoten maahanmuuttaneiden naisten työllisyyden edistämistä ja muita työvoiman ulkopuolella olevia
- Pyritty parantamaan kieliopintojen laatua ja säädetty kielitaidon päättötestauksesta
- Valtakunnallinen kotoutumisen asiakastietojärjestelmä ja käyttövelvoite kunnille

Julkisen vallan käyttäminen uuden kotolain mukaisissa tehtävissä (HE 208/2022 vp)

I Julkiset hallintotehtävät, jotka vaikuttavat yksilön oikeuksiin, velvollisuuksiin ja etuihin

- Voivat sisältää joko merkittävää julkisen vallan käyttöä tai vähemmän merkittävää julkisen vallan käyttöä
- Kotolain mukaiset kirjalliset päätökset, joissa muutoksenhakuoikeus hallinto-oikeuteen (esim. kotoutumissuunnitelman laatimisesta kieltäytyminen)
- Kotolain mukaiset päätökset, joissa muutoksenhakukielto (esim. omaehtoisten opintojen tukemista koskeva ratkaisu, laadittu kotoutumissuunnitelma)

Julkiset hallintotehtävät, jotka vaikuttavat yksilön oikeuksiin, velvollisuuksiin ja etuihin

- Julkisten palvelujen toteuttamiseen liittyvät viranomaisen hallintotoimet, joissa ei tehdä päätöksiä, mutta saattavat sisältää jopa merkittävää julkisen vallan käyttöä
 - Kotolaissa esimerkiksi
 - Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi
 - Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi
 - Kotoutumissuunnitelman tai monialaisen kotoutumissuunnitelman laatiminen ja tarkistaminen→ HE 208/2022, 12.9.: yllä olevien tehtävien katsottu olevan julkisen hallintotehtävän ydinaluetta ja sisältävän jopa merkittävää julkisen vallan käyttöä.
 - Edeltävien toimien pohjalta tapahtuva (yksilökohtainen) keskustelu ja ohjaus
- Näitä hallintotehtäviä voitaisiin toteuttaa kunnassa vain virkavastuullisen viranhaltijan toimesta.

II Julkiset hallintotehtävät, jotka voidaan kotoutumislain nojalla ulkoistaa

- HE 208/2022 mukaan tehtävät eivät sisällä merkittävää julkisen vallan käyttöä
 - Kotolain 10 §:n mukainen yleinen ohjaus ja neuvonta osittain
 - Kotoutumisen palvelutarpeen arviointeihin liittyvät asiantuntija-arvioinnit, esim. kielitaidon arvioinnit (hankinnasta säädetään työvoimapalveluiden järjestämislailla)

III Muita kotolain tehtäviä, jotka voidaan ulkoistaa

- Monikielisen yhteiskuntaorientaation toteuttaminen
- Kotoutumiskoulutuksen toteuttaminen
- Kielitaidon päättötestauksen toteuttaminen

- Ulkoistettavissa olevat tehtävät voidaan toteuttaa viranhaltijana, työsuhteisena työntekijänä tai ostopalveluna.
- Muun kuin viranomaisen palveluksessa olevaan yllä mainittuja tehtäviä suorittavaan henkilöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta; kotolaki 96 §

Kiitos!

